

СТОЛИЧНА ОБЩИНА

гр. София, п. к. 1000, ул. „Московска“ № 33, www.sofia.bg

ЧРЕЗ

Г-Н ЦВЕТОМИР ПЕТРОВ

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА СТОЛИЧЕН ОБЩИНСКИ СЪВЕТ

ДО

ПРОФ. ВИЛИ ЛИЛКОВ

ОБЩИНСКИ СЪВЕТНИК ПРИ СТОЛИЧЕН ОБЩИНСКИ СЪВЕТ

Относно: *Отговор на питане с рег. № СОА26-ВК66-4692-(1)/02.06.2026 г.*

УВАЖАЕМИ ПРОФЕСОР ЛИЛКОВ,

В отговор на поставените в горепосоченото питане въпроси, представям на Вашето внимание следната информация, предоставена от направление „Градско планиране и развитие“ при Столична община:

В изпълнение на Решение № 411 на Столичен общински съвет от 25 юли 2024 г. е започнато проучване за определяне на входно-изходните направления на София и възможните локации за архитектурна, художествена и ландшафтна намеса. Установени са 24 пътни направления, пресичащи административната граница на Столична община, които обаче се различават съществено по своя характер, транспортна натовареност и значение. Сред тях има автомагистрали и основни национални пътища, важни градски входи, но и второстепенни и локални пътища с ограничен трафик.

В рамките на извършената до момента работа са изпратени последователни искания за информация до районните администрации за идентифициране на конкретни входно-изходни точки и предложения за възможни локации. Получени са предложения, включително за конкретни пространства в районите „Люлин“, „Връбница“ и други, като процесът по събиране и анализиране на информацията продължава. Получените становища и предложения от районните администрации са както следва:

Район „Връбница“

- За граница на урбанизираната територия при бул. „Ломско шосе“ се определя транспортният възел между бул. „Ломско шосе“ и Софийски околовръстен път (СОП).
- За граница при бул. „Европа“ се определя оста с граница О.Т. За (след кръстовището с ул. „Зарниче“ в посока Божурище).

Район „Люлин“

Предложени са 3 конкретни локации и проектни идеи:

- Кръговото движение на СОП при АМ „Струма“: Изработване на проект за архитектурно-художествено оформление с пластичен елемент, надпис и подходящо цветно озеленяване.
- Пътният възел (кръгово) на СОП и бул. „Царица Йоанна“: Скулптурни елементи и ландшафтен дизайн на по-ниското ниво на кръговото, подмяна на шумозащитни платна с прозрачни, съобразено с новата метростанция.
- Бул. „Европа“ (при магазин „Айко“ в посока София): Разполагане на пластичен/вертикален елемент или премостваща конструкция в разделителната зелена ивица.

Район „Младост“

- Информира, че на територията на район „Младост“ няма входно-изходни точки на гр. София, тъй като районът е изцяло вътрешен и граничи с районите „Панчарево“, „Витоша“, „Студентски“, „Слатина“ и „Искър“.

Район „Надежда“

- Посочва, че район „Надежда“ е вътрешен район и не следва да се приема за входно-изходна точка на град София. Връзката със Северна скоростна тангента е през бул. „Рожен“ (покрай кв. „Требиш“ / ул. „Латин Колев“).

След извършения първоначален преглед последващата работа ще бъде концентрирана върху районите, през чиято територия действително преминават входно-изходни направления на София: Панчарево, Кремиковци, Нови Искър, Връбница, Люлин, Овча купел и Витоша, както и при необходимост район „Надежда“. С тези районни администрации ще продължат обсъжданията както за конкретните направления, така и за възможните пространства за намеса.

Паралелно е направено първоначално проучване на историческото развитие на входовете на София. То показва, че градът има дълга традиция в обозначаването на своите входове чрез различни архитектурни и художествени форми, от портите на антична Сердика до Орлов мост, Лъвов мост, Руски паметник и монументалните знаци и надписи по основните автомобилни направления през XX век.

Исторически тези символични входове са се премествали заедно с разрастването на София. Това е една от причините при настоящата работа да се

разглеждат не само административните точки на пресичане на границата, а по-широко входните пространства на града.

Предварителният анализ показва, че разнообразието на входните направления не предполага механично прилагане на един и същ архитектурен или художествен елемент на всички места.

Целта е да бъде разработена цялостна концептуална рамка за входовете на София, която да осигури разпознаваема идентичност и качество на намесите, като същевременно позволява отделните решения да бъдат съобразени с характера и пространствения контекст на конкретното място. Възможните решения могат да включват архитектурни и скулптурни елементи, ландшафтни намеси, художествени инсталации, светлина, типографски и словесни елементи, както и решения, които не добавят непременно нов монументален обект, а подчертават съществуващи визуални коридори, природни дадености и градски доминанти.

При разработването на концепцията ще бъдат разгледани възможности за интерпретиране на характерни за София теми и образи, включително Витоша и природната среда, минералните води, историческото наследство на Сердика и последващите исторически пластове, архитектурното наследство и съвременната идентичност на столицата.

Конкретното място на намесата също не следва във всички случаи механично да съвпада с административната граница. В зависимост от конкретното направление по-подходящо може да бъде пространство при пътен възел, кръгово движение, начало на основен градски булевард, характерен ландшафт или друга точка, която създава естествено усещане за навлизане в града. По този начин задачата се разглежда не единствено като поставяне на обозначителни или декоративни елементи на административната граница, а като възможност за създаване и подчертаване на разпознаваеми входни пространства на София.

За преминаване към конкретно проектиране и реализация се предвиждат следните последователни действия:

Първо, ще бъде завършена инвентаризацията и категоризацията на входно-изходните направления в координация с граничните районни администрации и компетентните структури на Столична община. При приоритизирането ще бъдат използвани данните за транспортните потоци, които показват значителни различия между отделните направления. По наличните данни сред най-натоварените са входовете от АМ „Тракия“, направление Перник/Драгичево, АМ „Хемус“, АМ „Струма“, Костинброд и Нови хан. Транспортната натовареност обаче няма да бъде единствен критерий. Подборът ще се основава на съвкупност от критерии, включително значимост и йерархия на направление; териториален и пространствен баланс между основните входове от север, юг, изток и запад; характер и потенциал на конкретното пространство; наличие на природни, исторически или градски дадености и визуални коридори; видимост и възможност за безопасно възприемане на намесата при движение; техническа реализуемост; възможности за благоустрояване

и последваща поддръжка. По този начин най-натоварените транспортни направления ще бъдат важна отправна точка, но няма автоматично да определят местата за първите реализации.

Второ, ще бъде извършено сравнително проучване на реализирани примери от България и чужбина за архитектурно, художествено и ландшафтно оформление на входове на градове. Ще бъдат разгледани различни типологии и мащаби на намеса, както и начините, по които те взаимодействат с транспортната инфраструктура, ландшафта и идентичността на съответния град. Целта на това проучване не е възпроизвеждане на готов модел, а анализ на работещи подходи и използване на натрупания опит при разработването на концептуалната рамка и бъдещото задание.

Трето, ще бъде проведена координация с ОП „Туризм“ във връзка с процеса по развитие на градската и визуалната идентичност на София, така че оформянето на входните пространства да бъде синхронизирано с предприеманите в тази област действия, включително предстоящи процедури и конкурси.

Четвърто, ще бъдат проведени консултации със Съюза на българските художници, както и с архитекти, урбанисти, ландшафтни архитекти, дизайнери и други специалисти с релевантна професионална експертиза. В процеса по разработване на концептуалната рамка и заданието ще бъдат включени и други външни експерти съобразно необходимата експертиза, като ще бъде осигурена координация между тях и компетентните структури на Столична община. Предвижда се и координация с направление „Транспорт и градска мобилност“ по отношение на избора на подходящи пространства, транспортната натовареност, безопасността, видимостта и взаимодействието на бъдещите намеси с транспортната инфраструктура.

Пето, въз основа на извършените анализи, проучването на добри практики и проведените консултации ще бъде разработено задание и обща концептуална рамка за входните пространства на София. Заданието следва да определи целите и принципите на намесите, критериите за избор на локации, пространствения обхват, функционалните и техническите ограничения, връзката с градската и визуалната идентичност на София, изискванията към бъдещата поддръжка и очаквания архитектурен, художествен и пространствен резултат. Изработването на качествено задание е ключова предпоставка за успешната реализация на подобна инициатива. Поради това на този етап не следва предварително да бъде определяна конкретната форма на последващата процедура. След разработването на заданието ще бъде преценено дали конкретните решения да бъдат възложени чрез архитектурен или художествен конкурс, конкурс за концепции, процедура за избор на автор или авторски екип или друг приложим подход. По този начин формата на процедурата ще следва характера и целите на задачата, а няма да ги предопределя.

Шесто, предлага се реализацията да започне с между три и пет приоритетни входни пространства, избрани въз основа на посочените критерии. При избора ще се търси баланс между транспортната значимост и представителността на

направленията, качествата и потенциала на конкретните пространства и, доколкото е възможно, териториално представяне на основните входи към София от изток, запад, север и юг. Този първи етап ще позволи усилията и ресурсите да бъдат концентрирани върху ограничен брой значими пространства и да бъдат разработени качествени конкретни проекти, след което подходът може да бъде прилаган поетапно и към останалите подходящи входно-изходни направления.

Изпълнението на Решение № 411 предполага координация между различни структури на Столична община и районните администрации, тъй като задачата има едновременно градоустройствен, транспортен, архитектурен, художествен, ландшафтен и комуникационен характер.

Предприетите до момента действия не са довели до необходимия темп за преминаване към конкретно проектиране и реализация. Поради това работата по изпълнение на решението се организира в описаната по-горе последователност, с фокус върху определяне на приоритетните пространства, изработване на ясна концептуална рамка и качествено задание, след което да бъде избрана подходящата процедура за проектиране и реализация.

Целта е входовете на София да бъдат разглеждани не просто като места за поставяне на обозначителен знак, а като важни градски пространства, които създават първото впечатление за столицата и могат по съвременен начин да изразят нейния характер, история, природни дадености и идентичност.

С уважение,

Васил Терзиев
кмет на Столична община
09.09.2026